

Al Gore är en av världens mest kända miljöaktivister. Dokumentären om hans arbete har vunnit en Oscar, också boken har rönt framgång. Ikaros bad två skribenter – **Johanna Bäckström** och **Jonas Biström** – recensera boken och filmen *En obekväm sanning*.

Budbäraren Al Gore

Ville rädda världen som president, nu försöker han frälsa den

I boken *En obekväm sanning* försöker **Al Gore** upplysa den stora massan om klimatförändringen. Men den amerikanska frälsarmentaliteten gör läsningen obekväm och skymmer budskapet.

Al Gore använder i sin bok *En obekväm sanning* begreppen vetenskap och vetenskapsmän på två sätt. Å ena sidan syftar han på världens ledande vetenskapsmän och "nya vetenskapliga undersökningar", men oftast utan att klargöra vem eller vad dessa är. Å andra sidan syftar han till "den här vetenskapsmannen som jag själv har sett i ögonen och går i god för".

Gore garanterar alltså dessa vetenskapsmäns korrekthet och noggrannhet

rat sig för den här orsaken, hur han ville bli USAs president för att kunna skriva under Kyoto-avtalet och lösa världens miljöproblem. Han ville lösa problemen ovanifrån. Kanske på grund av att han tyckte att den utbildade människan inte förstod, eller inte *ville* förstå vetenskapen – att förstå är att se sig tvingad att göra någonting åt saken.

Nu vill han istället lösa problemet underifrån. Det här utgör i mina ögon ett av de större problemen i boken. Vetenskapen

infallsvinkel bara på grund av att han är amerikan. Slutligen är han ändå en människa och inte den moraliska auktoritet som han utger sig för att vara. Denna frälsarmentalitet kan man kanske överlag se hos en del amerikaner (kriget i Irak, Vietnam, Gulfkriget, andra världskriget).

Budskapet är nytt, budbäraren är ny, men sättet att ge budskapet är inte nytt: vädja till det bättre vetandet, förståndet, rationaliteten, vetenskap, känslorna. Och om det inte fungerar så kan man alltid in-

En kritik mot vetenskapen är och har varit att vetenskapen bevisar eller motbevisar det man vill bevisa eller motbevisa. Vill jag äta choklad, kan jag också hitta vetenskapliga belägg för att det är hälsosamt att äta choklad. Vill jag hitta en förklaring på att världen plågas av naturfenomen och katastrofer så kommer jag också att hitta en. Om denna enda förklaring är den enda rätta är en annan fråga.

Al Gores budskap är inte felaktigt, men sättet han levererar det på är mer än klandervärdt och kan liknas vid propaganda. Det finns många utlösande faktorer och det finns alltid fler lösningar som alla behöver undersökas. Boken ger inte utrymme för detta, varken intellektuellt, vetenskapligt, handlingsmässigt och framför allt inte tidsmässigt.

"Gore garanterar alltså dessa vetenskapsmäns korrekthet och noggrannhet personligen och fråntar därmed vetenskapen ett av sina mål, att stå självständigt."

personligen och fråntar därmed vetenskapen ett av sina mål, att stå självständig. Att Gore påstår sig kunna urskilja sanningen och garantera den för mig som läsare är ett stort löfte. Jag saknar verkligen en referenslista i slutet av boken. Att han är "före detta nästa president" i USA gör honom inte extra trovärdig, snarare tvärtom.

Populism och frälsarmentalitet

Som akademiker klargör Gore hur länge han som utbildad vetat om det här problemet – hur länge han politiskt engage-

och dess budskap eller eventuella sanning dras ner av Al Gores allt för populistiska vinkling, men eftersom USA är en minimalistisk stat som enbart har hand om försvaret av människan och hennes egendom måste man kanske förstå att Gores retorik blir en annan än den europeiska. Amerikanerna måste kanske inkorporera miljö till försvaret av människan och deras egendom i sin retorik för att bli hörda.

Obekväm skrämstaktik

Det finns trots allt något obehagligt självklart i att man kan ursäkta Gore och hans

gjuta skräck i publiken genom att syfta till välvalda händelser i det förflutna, poängtera oro i nuet samt den eventuellt katastrofala framtiden för publiken eller deras efterkommande.

Rätt budskap genom propaganda

Får man alltså skrämmas för att nå resultat? Kan man ursäkta Gores ställningstagande och moraliska överlägsenhet med att problemet som ligger bakom hans budskap är verkligt? Här behöver vi igen fråga: hur vet vi att hans budskap är sunt? För att alla vetenskapliga belägg lutar ditåt?

Johanna Bäckström
är ämneslärostudent vid pedagogiska fakulteten, Åbo Akademi, och miljömedveten konsument
johanna.backstrom@abo.fi